

فستق بۆنەخۇشانى شەكرە

فستق Pistachio زۆر دەۋلەتمەندە بەكازاكانى سۇدېيۇم، پۇتاسىيۇم، فۇسفۇر ۋە فېتامىنەكانى A ۋە B، ھەروھە پىروتىن، نېشاستە، زىت، پىشال لەخۇدەگىت. فستق ترشە چەۋرى ناتېرى Unsaturated تېداپە كە خۇراكىكى زۆر گىرنگە بۇ شەنەكانى مېشك، ھەروھە كانزاي فۇسفۇرىش گىرنگى زۆرى ھەيە بۇ چالاككردنەۋى سوۋرى خوين لەمېشكدا ۋە باشترکردنى فرمانەكانى مېشك ۋەكو سەرنج ۋە تەركىز ۋە ئەزبەركردن ۋە كردارە ماتماتىكىيەكان. نەخۇشانى شەكرە سوود لەخواردنى فستق ۋەردەگىر بەۋى كە ناستى شەكرى خوينيان دادبەزىت ۋە دەكەۋىتە ژىر كۆنتروۋلەۋە. خواردنى فستق يارمەتى لەش دەدات بۇ ۋەدەستەپىنانى وزە لەخۇراكد، ھەروھە سوۋرى خوين لەگورچىلەكان باشتر دەكات ۋە نايەلنى كە قوم لەكۆنەندامى مېزەرۋدا بېشىت. جگە لەمانە، فستق ددان ۋە پوك لەگەلىك نەخۇشى دەپارترىت، لەھەمان كاتىشدا ماسولكەكانى زمانەى دەمى گەدە (زمانەى نېوان كۇتابى سوۋرىنچك ۋە گەدە) بەھىز دەكات بەمەشەۋە نايەلىت كە ترشەلۇكى گەدە بگەرىتەۋە بۇ بەشى خوارۋەى سوۋرىنچك ۋە ھەوكردن ۋە نازار پەيدا بكات، ھەندىك جارىش ترشەلۇكى گەدە ھەلدەكشى بۇ سەروە ۋە نەخۇشى لەقوركد، پەيدا دەكات. لەئافرەندا، خواردنى فستق يارمەتى دروستىۋونى شىر دەدات ۋە كوالىتېيەكەى باشتر دەكات. گەلىك لەنەخۇشىيەكانى پەيدەست بەكۆنەندامى زاۋىزى بەخواردنى فستق بەبەردەۋامى سوۋكتر دەبن، ھەروھە نېشانەكانى نەخۇشىيەكانى سىنگ ۋە كۆكەش سوۋكتر دەبن.

ھەموو لايەنەكانى چاي سەوز

نەپتى لەپال سوۋدەكانى چاي سەوز Green Tea ئەو ماددە دژەنۇكسانانەن كە تەندروستى دەپارترىن. چاي سەوز رېژدەپەكى بەرزى لەماددە پۇلىفېنۇلەكان Polyphenols تېداپە كە گەشەى خانە شىرپەنچەبىيەكان رادەگىر ۋە لەناۋيان دەبات بى ئەۋەى كە زىان بەخانە دروستەكان بگەيەنىت، ھەروھە يارمەتى دابەزاندنى ناستى كۆلىستىۋولى خراب LDL لەخۇندا دەدات كە بەرپرسە لەتوۋشبوون بەنەخۇشى دل ۋە جەلئەى مېشك. چاي سەوز سوۋدى ھەيە بۇ كۆنتروۋلكردىنى ناستى شەكرى خوين ۋە پەستانى بەرزى خوين، لەۋانەشە كە مرۇف پپارترىت لەتوۋشبوون بەنەخۇشى شەكرە ۋە بەرزبوونەۋەى پەستانى خوين. پىكھاتەكانى چاي سەوز دژى فايرۇس ۋە بەكتىريا كارىگەرىيان ھەيە بەتايىبەتى فايرۇسەكانى ھەلامەت ۋە سىكچون، پاشان نېسكەكان دەپارترىن لەپوۋكانەۋە. ماددە كاتىچىنەكان Catechins كە پىكھىنەرى سەرەكى چاي سەوز، سوۋدىان ھەيە بۇ خۇپاراستن لەبۇنى ناخۇشى دەم، ئەمە جگە لەپىكھاتەكانى تى چاي سەوز ۋەكو كۆمەلەى فېتامىن B كە گىرنگى بۇ كىردارى زىندەپالى كاربۇھىدراەكان، فېتامىن C كە شەكەتى سوۋك دەكات، فلاۋنۇئىدەكان Flavonoids كە ماددەى دژەنۇكسانن ۋە يارمەتى پتەۋى دىۋارى خوينبەركان دەدەن. سوۋدە تەندروستىيەكانى تى چاي سەوز برىتىن لە: سوۋككردىنى نېشانەكانى ھەوكردىنى قۇلۇن ۋە گرژبوونى قۇلۇن، سوۋككردىنى نېشانەكانى ھەوكردىنى رۇماتىزمى جومگەكان، بەھىزكردىنى سستەمى بەرگرى لەش دژ بەھەوكردەكان.

ماۋەى نېۋان 2 ژەمى خۇراك

پاش ژەمىكى تەۋاۋى خواردن، گەدە بەتېكراپى پاش تىپەپوونى ۴ كاتترمىر نىنجا بەتەۋاۋى بەتال دەبىتەۋە، واتە دەتوانىت كە ژەمىكى تى خۇراك بخۇيت. گەدە دەتوانىت جىگى پتر لەۋ پرە خۇراكە بگىت كە بۇ تىزبوون پىۋىستە. گەدە كە پىرو لەخواردن نامە دەنېرېت بۇ سەنتەرى ھەستكردن بەرسيبوون ۋە تىزبوون كە لەمېشكداپە كەۋا تىزبوون رپوۋدا ۋە ئىتر خواردن بەسە. لەحالەتى ئاسايدا داۋاكەنتىك كە بە ۱۰خولەك دەخەملىنېت لەنېۋان پىروونى گەدە ناردنى نامەى تىزبوون بۇ مېشك ھەيە. جگە لەپىروونى گەدە، ناستى شەكرى خوينىش نامە دەنېرېت بۇ سەنتەرى برسيبوون ۋە تىزبوون لەمېشكدا، بۇ نمونە دابەزىنى ناستى شەكرى خوين لەرېنگاى سەنتەرى مېشكەۋە ھەستى برسيبوون بۇ پەيدا دەكات، بەپىچەۋانەشەۋە ناستى بەرزى شەكرى خوين وات لىدەكات كە ھەست بەتېزبوون بكەيت. ئەگەر ھەستت بەرسيبوون كىرد سەيرى كاتترمىرەكەت بكە ۋە دلىبا بە لەۋەى كە ۴ كاتترمىر بەسەر ژەمى رابردوۋتدا تىپەپوۋە ئىنجا دەستت بەخواردن بكە. ئەگەر پاش ژەمىكى خۇراكى تەۋاۋ بە ۲-۳ كاتترمىر ھەستت بەرسيبوون كىرد، ھەرگىز پەنا مەبەرە بەر دوۋيارە خواردن، بەلكو ۋا باشترە كە لەمەسەلەكە بگۇلىتەۋە، بۇ نمونە لەۋانەپە كە بارى دەروونىت جىگىر نەپىت يان توۋشى جۇرېك پەستى ۋە شەكەتى دەروونى بوۋىت، لەۋانەشە كە برېكى زىادى ناۋت خواردىتەۋە لەگەل ژەمى خۇراكدا.

دژەئۆكسانەكانى باوى

خواردنى باوى Almonds هەستى تىربوون زىاد دەكات، كۆلىستىرۆلى گشتى بەتايبەتى كۆلىستىرۆلى خراب LDL بەرپۆزەى ٪۹ لەماوەى يەك مانگدا دادەبەزىنن. كۆلىستىرۆلى خراب بەكردارى ئۆكسان لەسەر ناوچۆشى خۆنپەرەكاندا دەنشیت و توشى رەقبوونيان دەكات، دژەئۆكسانەكانى باوى بەتايبەتى فیتامىن E، پۆلىفېنۆلەكان Polyphenols، فلافونۆئیدەكان Flavonoids، كامفېرۆل، ترشى فانیلىك Vanillic acid، رېسقىراترۆل، كاتېچىن Gatechin رېنگا لەم كردارە دەگرن و چەندىن سوودى تەندروستى دىكەشىان هەيە وەكو: پاراستنى سافى پىست، خۆپاراستن لەنەخۆشى دل، بەهێزکردنى سىستى بەرگرى لەش، پارستنى چاوەكان لەگۆرانهكانى پەيوەست بەتەمەن. باوى رېزۆيەكى باشى لەمادە فایتۆستېرۆلەكان Phytosterols يان سىتېرۆلە رووەكیەكان تىدايە، ئەو ناوئىتانهى كە لەچەندىن بەرووبوومى رووەكیدان و لەرووى پىكھاتنى كىمىيایىەو زۆر لەكۆلىستېرۆل دەچن، بەلام ئاستى كۆلىستېرۆلى خۆن دادەبەزىنن و یارمەتى بەرگرى لەش دەدەن و ئەگەرى تووشبوون بەچەندىن شىپەنچە كەم دەكەنەو.

راھاتن لەسەر خۆراكى شىرىن

حەز لەخۆراكى شىرىن Sugar cravings زۆر جار و لەلایەن زۆر كەسەو هەندە بەتەن دەبێت كە دەگاتە ئەندازەى راھاتن Sugar addiction ھەر وەكو راھاتن لەسەر ھەندىك دەرمان كە ناتوانرێت بەناسانى وازى لى بەھێنرێت. بۆ سووكکردنى حەز لەخواردنى شەكر و شىرىنى، پەپرەى چەند ھەنگاویك بكە وەكو: ژەمىكى بەیانى تەندروستىيانە و ھاوسەنگ یەكجار گرنگە بۆ كەمكردنەوى يان بەلاوھانى ئارەزووى خواردنى شىرىنى، ھەول بە كە ژەمى خۆراكى بەیانى پىكھاتىت لەپروۆتین، چەورى و خۆراكى رووەكى. بەپى توانا دووركەو لەخۆراكە كاربۆھىدراىتەكان و شەكرەكان و خۆراكە نىشاستەییەكان، چونكە ئەم خۆراكانە حەزى خواردنى شەكر و شىرىنى لەلات پتر دەكەن. ھەول بە كە ژەمەكانى خۆراكت رېكبەخت، سى ژەمى سەرەكى لەكاتى خۆیدا و دەشتوانیت كە جگە لەسەر ژەمەكە دوو ژەمى بچووك لەنۆياناندا بخۆیت، بەم شىوئە ناستى شەكرى خۆن تا ئەو ڤاددەبە دانابەزىت كە بىتە ھۆى ھەستكردن بەبرسىبوون و وروژاندنەوى حەزى شىرىنى. ھەول بە كە لەكاتى ھەستكردن بەحەزى شىرىنى فشار لەخۆت بكەیت و لەجىاتى خواردنى شىرىنى وەرزشى روژىشتن ئەنجام بدەیت، حەزى توند بۆ خواردنى شىرىنى ئەوپەرى بۆ ماوەى ۱۰-۲۰

خولەك دەمىنەتەو ئەنجا نامىن، بۆیە ئەگەر بتوانیت كە ھەر لەگەڵ ھەستكردن بەحەزى شىرىنى، خۆتى لى بدزیتەو بۆ ماوەیەكى دیارىكراو، ئەو حەزەكە نامىنەت. ھەول بە كە ھەموو خۆراكە شىرىنەكان لەمال و لەشۆئى كاركردن دوور بخەیتەو. دەتوانیت كە پارچەيەك مېوە بخۆیت لەكاتى گەرانەوئەوى حەزى شىرىنى، ھەررەھا بړىكى زۆرى ئاو بخۆیتەو.

بەھای خۆراكى پەلكە مېو

پەلكە مېو Grape leaves چەندىن ماددەى خۆراكى گرنگ لەفیتامىن و كانزا لەخۆدەگرێت. ۵ دانە پەلكە مېو نزیكەى ۱۴ كالۆرى وزى تىدايە لەگەڵ ۲ گرام كاربۆھىدراىت و ۱ گرام پڕۆتین، ھەررەھا ۵۸ ملگم كانزای كالىسۆم و ۱ملگم سۆدیۆم. پەلكە مېو تەنیا ۰،۰۶ گرام چەورى بى كۆلىستېرۆل لەخۆدەگرێت كە ۰،۰۱ گرام لەچەوریە بەكانە ناىرەكان پىكھاتوو كە بەچەوریە باشەكان ھەژمار دەكرێت. پەلكە مېو ئەو فیتامىنە لەخۆدەگرێت: فیتامىن A بەرپۆزەى ۵،۰۰۰ یەكەى جیھانى لەھەر ۱۰۰ گرامدا، فیتامىن C بەرپۆزەى ۱۱،۵ ملگم لەھەر ۱۰۰ گرامدا، فیتامىن B۲. فۆلۆت Folate. پەلكە مېو كانزای گرنكى تىدايە كە گرنكترىن كانسىۆم بەرپۆزەى ۲۹۰ ملگم لەھەر ۱۰۰ گرامدا كە زۆر پىووستە بۆ بەھێزکردنى ئىسك و ددان لەگەڵ رېزۆيەكى كەمتر لەكانزاكانى كۆپەر، مەنگەنیز، مەگنسىۆم، فوسفۆر، سىلینىۆم، پۆتاسىۆم، زىنك، ھەررەھا ناسن بەرپۆزەى ۳ ملگم لەھەر ۱۰۰ گرام پەلكە مېو. پەلكە مېو رېزۆيەكى باش لەترشە چەورى لەجۆرى ئۆمىكا ۳ لەخۆدەگرێت كە رۆلى ھەيە بۆ خۆپاراستن لەتووشبوون بەنەخۆشى شىپەنچەى مەمك و پڕۆستات و كۆلۆن، ھەررەھا بۆ سووكکردنى نىشانەكانى ھەوكردنى رۆماتىزمى جومگەكان و خەمۆكى لەمنداڵاندا.

چەند راستىيەك سەبارەت بە دابەزاندنى كىش لەپاش تەمەنى ۴۰ سالىدا

ئايا دەزانی كە ئافرىتان بەگشتى كىشيان نزيكەى ۶-۸ كیلۇگرام زیاد دەكات لەتەمەنى ۴۰-۴۵ سالیدا؟ لەگەل كەمبونەوى بەرھەمەینانى ھۆرمۆنى ئىستروژىن Estrogen لەھیلەكەدانەكاندا چەورى بەئاسانى لە لەشدا كۆدەبیتەو، چونكە لەش ھەولۇ دابىنكرەنى دەكات لەبەشەكانى تری لەشدا بەتایبەتى لەچەوریە خانەكاندا، درەنجام لەش وزەى زیاد ئاسانتر دەگۆرپت بۇ چەورى كە لەژىر پىست دەنیشیت و كىش زیاد دەكات. لەگەل ھەر ۱۰ سالی تەمەندا تىكرای زىندەپال Metabolic fate بەرپۆزەى ۵% دادەبەزىست كە ئەمەش دەبیتە ھۆى سەرفكرەنى برىكى كەمترى وزەى زیادبونى كىشى لەش. لەپاش تەمەنى ۴۰ سالیدا لەئافرىتاندا لەبەر دابەزىنى ئاستى ھۆرمۆنەكانى ئىستروژىن

و پروژىستىرۆن Progesterone ئىستروژىن چەورى زیاد دەبیت تا پۆزەى ۶۷٪. لەم تەمەندا لەگەل زیادبونى كىش چەورى زياتر لەئاوەرآستى لەشدا كۆدەبیتەو واتە ورك و كەمەر، پىش ئەم تەمەنە بەكارىگەرى ھۆرمۆنى ئىستروژىن چەورى (بەز) لەئاوچەى نىك و رانەكاندا كۆدەبیتەو، بەلام بەدابەزىنى ئاستى ئىستروژىن ئاراستەى نىشتنى چەورى دەگۆرپت و زياتر ورك يان كەرش Tummy دەگریتەو، كۆبونەوى چەورى لەم شوپتەدا ئەگەرى تووشبون بەنەخۆشى دۆل و شەكرە و بەرزبونەوى پەستانى خوين و شىرپەنچە زياتر دەكات.

زيانەكانى ئامادەكردنى خ

زۆر ھەستىيارە بەرانبەر بەپەلەى گەرمى بەرز. فرنى يان ئۇقىنى مايكرۇويف Microwave ovens بەتیشكى شەپۆلى كارۋوگناتىسى بە لەرلەرى زۆر بەرزەو ئاراستەى خۆراك دەكرپت، مۆلىكىولەكانى خۆراك بەتوندى تىكەشكىپت، داپاندەكوتپت و لەيەكتى دەخشىن و گەرمى پەيدادەكەن، بەم شىۋەبە خۆراك گەرم دەكرتەو بە ئامادە دەكرپت. خۆراكى ئامادەكراو يان گەرمكراو بەمايكرۇويف لەرووى پىكھاتنى توخمە كىمىيەكاندا گۆرنانان بەسەردا دپت، ئەمەش گرت لەھەرسكرەنداندا پەيدا دەكات و نارحەتى و نەخۆشى لەگەدە و رىخۆلەدا

ئايا ئامادەكردنى خۆراك بە فرنى مايكرۇويف لەبەھەى خۆراكى كەم دەكاتەو؟ جىاوازى فرنى مايكرۇويف چىيە لەگەل رىنگاكانى تىرى ئامادەكردنى خۆراك؟ ئامادەكردنى خۆراك بە فرنى مايكرۇويف وەكو گەرمكردنى خۆراكە لەئاو مەقلىدا، بەلام ھىشتا زياتر گەرم دەكرپت. لەوانەى كە بە فرنى مايكرۇويف رپۆزەى ئەو فېتامىنەى كە لەئاودا دەتۆبەو وەكو كۆمەلەى فېتامىن B و فېتامىن C لەخۆراكدا بەتایبەتى سەوزەكان كەم بىنەو بە يان ھەتا لەئاوچىن بەتایبەتى فېتامىن C كە

لاپۆسەكشن تەن

راكىشانى چەورى يان لاپۆسەكشن Liposuction يەككە لەرپىگا باوەكانى نەشتەرگەرى جاونكارى Cosmetic surgery نەك كۆنترولكردن يان دابەزاندنى كىشى لەش. پىپوستە كە راکىشانى چەورى يان لاپۆسەكشن داو خال پىت كە يەككە ھەلپەبۆزپت، چونكە گرانبەھايە و بەدەر نىيە لەزىانى تەندروستى، ھەر بۆيەشە كە ھەلپەزاردنى مەشقى وەرزشى و رىجىمى خۆراك لەژىر چاودپرى دكتور دەكەوتتە پىش ھەر رپىگايەك بەمەبەستى كۆنترولكردنى كىشى لەش. كەسانى كىش زىاد و قەلەو ھەموو رپىگايەك دەگرنە بەر بۇ دابەزاندنى كىشيان كە زۆر جار رپىگای

خواردن پاش مەشقى وەرزشى

خواردن لەپاش مەشقى وەرزشىدا Workout گزنگى ھەيە. ماسولكەكانت لەپاش جوولەو گرژبونەو بە نوپونەو پىپوسى بەمادەى خۆراكىيەو ھەيە وەكو كارپوھىدرات و پرۆتىن و كانزاكانى سۆدپۆم و پۆتاسىۆم. ژەمىكى سووك نزيكەى ۲ كاتز مېر لەپاش مەشقى وەرزشىدا زۆر گونجاو كە ھەندىك پرۆتىن و كارپوھىدراتە ئالۇزەكان و رپۆزەك لەچەوریە باشەكان لەخۆبگرپت. نمونەى ئەو خۆراكانەى كە گونجاون لەپاش مەشقى وەرزشىدا برىتپە لەشوكولاتەى شير كە رپۆزەى گونجاوى كارپوھىدرات و پرۆتىن و چەورى لەخۆدەگرپت، يان ساندوچىكى سىنگى مرىش كە سەموونەكە لە دانەپۆلەى تەواو Whole grain bread دروستكراپت. خواردنەوى برىكى باشى ئاو گزنگى زۆرى ھەيە لەوكاتەى كە مەشقى وەرزشى دەبیتە ھۆى كەمبونەوى شلە يان ئاو لە لەشدا، ھەولپەدە كە بەلامى كەم ۱ كاتز مېر بەر لەدەستپىكى مەشقى وەرزشى پەرداخىكى گەورە ئاو بخۆتەو، ھەرھەا لەپاش تەواوبونى مەشقى كە پەرداخىكى تر ئاو بخۆرەو يان بوتلپكى ئاو لەگەل خۆت ھەلگەر، لەكاتى مەشقىدا دەتوانپت كەم كەم ئاو بخۆتەو.

چاوكولى

عەزىزى مەلای پەش

شەست ھوتتا سالى بەر لە ئىستا، لەبەر تۆزى جۇخىن و ھەوژ و خۆلە وردى ئىتو دىھاتەکان و تۆزوبای بەردەوامىيەو (چاوكولى) زۆربو، لەبەر درىژدادىرى من لىژدا تەنبا باسى دووان دەكەم.

يەكەم: لای زووروى پىلورى چاوا (قینچکە = زىپکە) يەكى وردى سەرتىژ پەيدا دەبو و لە چا و دچەقى و نازارى دەدا.

ئەمە پىندەگوترا (وهردينه) كە ئەمىرۆ بە (تەراخوما) ناودەبردەرت.

لەبەر ئەو دەيكەم بە چارەسەر كەردنى ئەو نەخۆشىيە ھەلدەستا چەند جارم بەم شىوہىيەى خواروہ دىوہ.

(بەدەسى «مىروولە» زىپكەكانى دەتەقاند و خوئنى لىندەھات و بەپەرۆيەكى نەرم و خاوين خۆنەكەى دەسرىيەو).

لە وەرزى ساردىدا (مىرووستان) چنگ نەدەكەوت و لە جىياتى (گرمتە = كلۆ) شەكرى قەندى بەكار دەھىنا. عەمەلياتەكە (چاوپىن) پىنداگوترا.

چا و ھەبو تەواو پىن چا دەبوو، ھەشبو ماويەك پىن ھىزور دەبوو بەشادان بەنى دەداوہ.

دووم (پووشاوى) ى پىندەگوترا (ئەگەر لىمنە بىتە درۆ).

چونكە تەواو لە ياد نەماوہ.

برا گەورەكەم، لە زياندا نەماوہ چاوى پووشاوى بوو.

بىست و چوار سەعات شىلپاوى لە چا و دەھاتە خواروہ و دوو رىچكە نامال زەردى لەملا و لەولای لووتىيەو پەيدا كەردىو ھەردوو سى داوہ برزانكى بەيەكەوہ نووسابوون.

ئەو تەرحە مندالە (رقلالو) ى پىندا دەگوترا، كەچى لەبەر. رىژ گرتنى باركە مندالى ناوايى بەدوايان ھەلنەبەستا رۆژنىك دختۆرىكى گەرۆك ھاتە گوندەكەمان و گوتى (من چاكى دەكەمەو).

ئەوسا من مندالېوم و نەمدەخۆئند، بەلام باشم بەبىردەت.

(جۆر كىكى خامن پى قورى سې لاپو، و دەدواز دە (زىروو = زەرووى) تىدا بوو.

زەرووكان بە ئەندازى قە پاقلەيەك دەبوون، شەش ھەوتىكى بە دەرو و بەرى چارى دناو سەرى پى شۆر كەردەو و پەرۆيەكى خستە بان سەرى و نىزىكەى سەعاتىكى خايد، زىرووكان ھىندى قە قەسپىك گەورەبوون.

يەكە يەكەيانى لىدەكەردەو و دىكوشى و خوئنىكى پەشى لىدەھاتە خواروہ و دىھاوئىشتەو ئىو جۆر كە قورەكەو.

براكەم لەو رۆژوہ چاوى چابووہ و ھەتا مردىش چاوى كۆل نەبووہ.

دەسحەقى دختۆرەكەم لە ياد نەماوہ.

مىرووستان = مىروولە.

ئۆراك بە فرنى مايكروويف

پەيدا دەكات. ھەر ھەزا زۆر جار مادەى شىرپەنچەكار Carcinogenic پەيدا دەبن لەشیر و دانەوئلەدا كە بەمايكروويف مامەلەيان لەگەلدا كرايىت. فرنى مايكروويف لەماويەكى كەمدا بەكردارى ئۆكساندىنى خۆراك دەبىتە ئەگەرى پەيدا بوونى كۆلكە سەربەستەكان Free Radicals كە زىانى تەندروستى زۆريان ھەيە.

قەلەوى كوشندەيە

شەكرە، سنووردارىبوونى جوولەى لەش و جومگەكان، قۆرى، گرتەكانى ئىسك، بەرزبوونەوئى ناستى كۆلىستىرۆل، گرتە كۆمەلایەتییەكان، كاردانەوہ دەروونىيەكانى پەيوەست بەشۆوہى لەش و جوانى بەتايبەتى لەئافرەتە قەلەوہكاندا، مەيىنى خوئىن لەخۆنەنەرە قوولەكانسى قاچدا، دەوالى لەخۆنەنەرەكانى قاچدا، كزبوونى تواناى سىكسى، پشت ئىشە. نازار لەجومگەى ئەژنۆ و گۆزىنگ لەكاتى زىاد پۆيشتندا. لاوازبوونى باوہ بەخۆبوون و كزبوونى ورە (Low self esteem).

قەلەوى Obesity جگە لەزىان ھىچ سووڧىكى بۆ تەندروستى نىيە، ئەگەر چارەسەر نەكەرى ئەوا لەوانەيە كە بىتتە ئەگەرى ئالۆزى تەندروستى گەورە كە ژيان بەسەختى دختە مەترسىيەوہ، بۆ نمونە: نەخۆشى دل، بەرزبوونەوئى پەستانى خوئىن، شىرپەنچە، گرتى جومگەكان بەشۆوہى سەوہ فان و نازار، كورتبوونەوئى رۆژەى تەمەن Lower life expectancy، خەمۆكى، گرتەكانى ھەناسە (بەشۆوہ ھەناسەتەنگى، زىاد ئارەقەكەردن، زوو ماندووبوون، دلەكوتى پاش جوولەيەكى كەم، پرخە، نەخۆشى

بۆ جوانكارىيە نەك دابەزاندنى كىش!

نازانستىيانە و زىيانبەخشن بۆ تەندروستى. وەرزش كۆتەرىن و باشتەرىن و سەركەوتتوتەرىن رىنگايە بۆ دابەزاندنى كىشى لەش. وەرزش سەلامەتە بەتايبەتى كە بەچاودپۆرى دكتۆر ئەنجام بەدەرت، وەرزش كاريگەرە، بارى دەروونى و ورە و باوہ بەخۆبوون پتەوتر دەكات، ھەر ھەزا تەندروستى بەگشتى باشتەر دەكات، ئەمانە ھەرگىز لەلايىو سەكشندا بەدى ناكەرتن. بەوەرزشكەردن چەورى زىاد لەھەموو بەشەكانى لەشدا كەم دەبىتەوہ، كەمكەردنەوئى يان لايدنى چەند گرامىك يان باوہندىك تەنبا لەشۆيىكى ديارىكاراى لەشدا ھەرگىز نايىتە چارەسەر بۆ كىشى زىاد و قەلەوى.

